

BERÄTTELSE ÖVER SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS AVDELNING FÖR MEKANIK VERKSAMHET UNDER ÅR 1942.

Antalet ledamöter inom Avdelningen för Mekanik var vid årsskiftet 1942/1943 1 021 st., innebärande en ökning med 48 st. Under året ha 58 personer genom inval eller genom anmälan vunnit inträde i avdelningen.

Såvitt känt ha 10 medlemmar i Avdelningen för Mekanik under år 1942 avlidit.

Styrelse och funktionärer.

Avdelningens styrelse har under året haft följande sammansättning:

<i>Ordförande:</i>	Undervisningsrådet RYNO LUNDQUIST.
<i>V. ordförande:</i>	Direktör MANNE LINDHAGEN.
<i>Sekreterare:</i>	Civilingenjör GÖSTA ROSENBLAD.
<i>V. Sekreterare:</i>	Civilingenjör GREGORY LJUNGBERG.
<i>Övriga led.:</i>	Direktör CARL A. JACOBSSON. Civilingenjör BROR LÖFGREN. Professor MATTS BÄCKSTRÖM. Civilingenjör GUSTAV BOESTAD.

Styrelsen har under året sammanträtt 11 gånger.

Representanter i Svenska Teknologföreningens styrelse ha varit:

<i>Ordinarie led.:</i>	Direktör MANNE LINDHAGEN och Direktör CARL A. JACOBSSON.
------------------------	---

Suppleant: Professor HENRIK EDENHOLM.

Övriga funktionärer ha varit:

Ceremonimästare: Ingenjör AUGUST V. JANSSON och
Byråingenjör ULF BOYE.

Klubbmästare: Civilingenjör BROR LÖFGREN.

V. klubbmästare: Civilingenjör FRED LIND.

Avdelningens representant i Svenska Teknologföreningens Biblioteksnämnd har under det gångna året varit civilingenjör TOM NORDENSSON.

Sammanträden.

Avdelningen har under år 1942 sammanträtt 14 gånger, d. v. s. flera än tidigare i avdelningens historia.

De ordinarie sammanträdena har varit: den 20 januari, den 17 februari, den 10 mars, den 14 april, den 8 september, den 10 november och den 8 december. Samtliga dessa sammanträden ha hållits på Svenska Teknologföreningens lokal, Brunkebergstorg 20, liksom årsmötet den 17 oktober. Avdelningens vårmöte försiggick på Observatoriet i Saltsjöbaden den 12 maj.

Extra sammanträden på föreningens lokal ha avhållits: den 28 april, den 28 september och den 19 november.

Den 10 februari var det »Specialafton för ångteknici» på föreningens lokal. Det har varit styrelsens önskan att fortsätta med dylika specialaftnar inom andra områden, men det har av skilda anledningar ej låtit sig genomföra.

Den 14 oktober hölls på Kungl. Tekniska Högskolan en föreläsning av professor Pericle Ferretti, till vilken avdelningen tillsammans med K. T. H. stod som inbjudare.

Efter sammanträdena ha i regel ett stort antal medlemmar samlats till samkväm, varvid diskussioner, såväl offentligt som man och man emellan, fortsatts. Dessa samkväm ha trots restriktioner, inskränkningar och i vissa fall höjda priser varit livligt besökta.

Avdelningens julsammanträde firades trots ceremonimästarens sedan 22 år tillbaka — ingenjör August Jansson — bortgång enligt traditionen med utdelning av Luciaorden m. m.

Föredrag.

Följande föredrag ha under året hållits:

Den 20 januari: Major HARALD JENTZEN: »*Kanonen, arbetsmaskinen*».

Ingenjör IVAN ÅSLUND: »*Hållfasthetsfrågan för eldrör till artilleripjäser*».

Den 10 februari: Professor MATTS BÄCKSTRÖM: »*Om avloppsförlustkurvans förlopp vid överljudhastighet*» Specialafton för ångteknici.

Den 17 februari: Aftonen ägnades åt »Nykonstruktioner inom svensk verktygsmaskintillverkning» med föredrag av ett antal tillverkare. Föredragshållare voro ingenjör HELGE ENGBERG, ingenjör WILHELM ENGSTRÖM, ingenjör ADOLF LAURIN, ingenjör BENGT LILJHAGEN, överingenjör JAN SMITH och direktör GUNNAR WALLGREN.

Den 10 mars: Civilingenjör ERLAND BRATT: »*Det sfäriska axialrullagret, en ny lagertyp.*»

Den 14 april: Fil. dr JOHN TANDBERG: »*När rostas en spik? Några rön beträffande rostning och rostskydd.*»

Tekn. dr SVEN BRENNERT: »*Några aktuella rostskyddsmedel.*»

Den 28 april: Direktör HERMAN PYK: »*Några detaljproblem från Polardieselmotorns utveckling.*»

Den 12 maj: Observator YNGVE ÖHMAN: »*Moderna astrofysikaliska arbetsmetoder.*»

Den 8 september: Ingenjör EDVARD ERIKSSON: »*Konstruktion av moderna, svetsade tryckkärl.*»

Den 28 september: Överingenjör ALEX ENGBLOM: »*Synpunkter på luftbehandlingsproblemet.*»

Diplomingenjör HERMANN KÄMPER: »*Luftbehandling in Fabriksräumen.*»

Den 14 oktober: Professor PERICLE FERRETTI: »*Nya riktlinjer inom förbränningsmotortekniken.*»

Den 17 oktober: Civilingenjör RAGNAR SIGNEUL: »*Industrigeneratorer för ved och deras användning i svenska industrier.*»

Civilingenjör CARL HAMMARSKJÖLD: »*Några gengaserfarenheter från Stockholms spårvägar.*»

Ingenjör AXEL SVEDLUND: »*Några nya rön beträffande gassgeneratorer för motorfordon.*»

Den 10 november: Professor HJALMAR O. DAHL: »*Beräkning och konstruktion av vattenturbiner av reaktorstyp.*»

Den 19 november: Civilingenjör RUDOLF GUNNERT: »*Hårdgöring av ytor, särskilt flamythärdning.*»

Civilingenjör VILHELM ANDRÉN: »*Några erfarenheter vid flamythärdning.*»

Den 8 december: Civilingenjör EMIL DELIN: »*Några intryck från en vistelse i Indien.*»

Kommittéer.

A. Standardiseringskommittéer.

Till Avdelningen har remitterats ett stort antal standardiseringsförslag, meddelade som särtryck i tidskriften Verkstäderna. För behandling av dessa har i varje särskilt fall tillsatts en kommitté, i vissa fall med representanter även för andra avdelningar.

Följande ärenden ha sålunda under det gångna året expedierats.

SMS nr 222: »Standardisering av hydroforer.» Yttrande har avgivits av en kommitté bestående av direktör GOTTFRID NAUMBURG och civilingenjör AXEL THEORELL.

SMS nr 224: »Förslag till standardisering av ihåliga ämnen till svarvade maskindelar.» Kommitterade ha varit civilingenjörerna JOHN MUNCK AF ROSENSCHÖLD och GUSTAV ANDERSSON med den förre som sammankallande.

SMS nr 225: »Förslag till standard för borrhussningar.» Detta ärende har behandlats av en kommitté, med civilingenjör ALBERT HOPPE som sammankallande och civilingenjörerna CARL GUSTAF BRODÉN och ÅKE AHMÉN som övriga ledamöter.

SMS nr 226: »Förslag till standard för brandskyddsmateriel.» Yttrande har avgivits av en kommitté bestående av överingenjörerna HANS THORELLI, sammankallande, BERTIL STARCK och GÖSTA WINBERG.

SMS nr 228: »Metriskas fingångor. Urvalserie.» Kommitterade ha varit civilingenjör CARL GUSTAF BRODÉN, sammankallande, och ingenjör STURE WERNER.

SMS nr 229: »Standardisering av maskinritningar. (Standardformatens tillämpning i praktiken.)» För behandling av detta ärende har tillsatts en kommitté, bestående av ingenjör NILS SMITH, sammankallande, och civilingenjör GUSTAV BOESTAD. Dessutom medverkade i kommittén, såsom representant för Avdelningen Svenska Elektroingenjörsföreningen ingenjörerna DANIEL BJÖRK och STURE WERNER och som representant för Avdelningen för Väg- och Vattenbyggnadskonst civilingenjör K. I. KARLSSON.

SMS nr 230: »Förslag till standardisering av maskinrör, d. v. s. ihåliga ämnen till svarvade maskindelar av stål och gjutjärn.» Ärendet har behandlats av samma kommitté, som avgivit yttrande över SMS 224.

SMS nr 232: »Skriftfält för ritningar.» Yttrande har avgivits av kommittén för behandling av SMS 229.

SMS nr 233: »Toleranser för kilspår och kilstål: Förslag till standard.» Kommitterade ha varit civilingenjörerna ALBERT HOPPE, sammankallande, och JOHN MUNCK AF ROSEN-SCHIÖLD.

SMS nr 234: »Tecken och anvisningar, att användas på arbetsritningar, SMS 316.» Yttrande avgivet av en kommitté, bestående av civilingenjör GUSTAV BOESTAD, sammankallande, civilingenjör GUSTAF ANDERSSON och ingenjör HILMER SPIEGELBERG.

SMS nr 235: »Spårskruvar med stort, kullrigt, cylindriskt huvud, s. k. kopplingskruvar.» Kommitterade ha varit direktör GUNNAR ASTE, sammankallande, och ingenjör STURE WERNER.

Slutligen har avdelningen tillsatt en ännu vid årsskiftet 1942/43 verksam kommitté för behandling av:

SMS nr 237: »Metriskå gangor.» Kommittén består av civilingenjör CARL GUSTAF BRODÉN, sammankallande, och ingenjör STURE WERNER, d. v. s. samma personer som handlagt ärendet beträffande SMS nr 228.

B. Normeringskommittéer.

Liksom under år 1941 har under det gångna året verksamheten inom normeringskommittéerna i huvudsak legat nere, till stor del beroende på att kommittéernas medlemmar redan varit hårt engagerade i andra och viktigare uppgifter. Det är emellertid styrelsens avsikt att så snart som förhållandena det medgiva söka driva på detta normeringsarbete. Beträffande kommittéernas sammansättning hänvisas till årsredogörelsen från år 1940.

C. Automobil- och motortekniska kommittén.

Kommittén består vid årsskiftet 1942/43 av följande medlemmar: Direktör GUSTAF LARSSON, ordf., tekn. dr NILS GUSTAFSSON, v. ordf., civilingenjör ERIK TRENNER, sekr.,

professor E. HUBENDICK, direktör CARL A. JACOBSSON, disponent HARRY KÄHR, direktör GUNNAR LINDMARK, kapten NILS VON MATERN, civilingenjör BIRGER NORLIN, professor EVERT NORLIN, 1:ste byråingenjör ERIK NOTHIN, direktör HERMAN PYK, kapten RAGNAR VON SEGEBADEN och civilingenjör PER ÅGREN.

Beträffande kommitténs verksamhet under 1942 hänvisas till av densamma avgiven årsberättelse.

D. Ständiga kommittén för svetsteknik.

Under år 1942 har Avdelningens för Mekanik ständiga kommitté för svetsteknik haft en mycket livlig verksamhet. Sålunda har denna svarat för föredragen på ett allmänt och ett extra sammanträde. Dessutom har kommittén under året sammanträtt ett flertal gånger. Till kommittén har remitterats ett förslag till normer för svetsning av rör, men svar har ännu ej avgivits.

Kommittén bestod vid årsskiftet 1942/43 av följande medlemmar: Direktör WALTER EDSTRÖM, ordf., civilingenjör GREGORY LJUNGBERG, sekr., varvsingenjör ROBERT FREDRIKSSON, diplomingenjör OTTO HALLSTRÖM, ingenjör HILMER SPIEGELBERG, civilingenjör MALTE ÅKESSON, civilingenjör Bo ANDERSSON, undervisningsrådet RYNO LUNDQUIST, arkitekt LARS MAGNUS GIERTZ, civilingenjör RUBEN PONTÉN, ingenjör EDVIN ERIKSSON och civilingenjör CYRILL SCHAUB.

E. Övriga kommittéer.

I början av år 1942 har en inom avdelningen tillsatt kommitté för utredning av frågan om möjligheterna att inpassa ämnet konfektionsindustri i studieplanerna vid de tekniska högskolorna avlåtit sitt slutgiltiga yttrande, vilket via Teknologföreningens styrelse vidarebefordrats till 1940 års sakkunniga för den högre tekniska undervisningen. Kommitterade ha varit direktör CARL A. JACOBSSON, ordförande, direktör HJALMAR GRAHL, disponent GÖTE JOHANSSON, ingenjör NILS WENANDER, professor RAGNAR WOXÉN, överingenjör THURE ÖBERG, disponent ERIK ÖMAN, lektor STIG KJELLSTRAND, överingenjör ALEX ENGBLOM, direktör GILLIS EISERMAN, professor TARRAS SÄLLFORS och

professor ARVID HEDVALL. Som sekreterare har tjänstgjort civilingenjör GÖSTA ROSENBLAD.

Under året har fastställts och befordrats till tryckning »Normer för färgbeteckningar för rörledningar.»

I en av föreningsstyrelsen tillsatt kommitté med upp-
gift att avge yttrande över »Värmekostnadssakkunnigas»
betänkande: »Utredning angående värmekostnaden i hyres-
hus», S. O. U. 1942: 20, har avdelningen representerats av
civilingenjör AXEL THEORELL och professor MATTS BÄCK-
STRÖM.

Avdelningens valnämnd har under året haft följande
sammansättning: Flygdirektör ERIK SJÖGREN, ordförande,
övriga ledamöter civilingenjörerna KARL WESSBLAD, STEN
LUTHANDER, STIG GÖTHLIN och CARL GUSTAF BRODÉN.

Teknisk Tidskrift.

Av Teknisk Tidskrifts fackavdelning för Mekanik har
under året utkommit 12 häften med ett sammanlagt sid-
antal av 118 st. Som fackredaktör har liksom under före-
gående år fungerat civilingenjör TORSTEN WIDELL.

Av tidskriftens fackavdelning för Automobil- och Motor-
teknik har likaledes 12 häften utkommit med tillsammans
94 sidor. Som fackredaktör har fungerat tekn. dr NILS GUS-
TAFSSON.

Samarbete med andra föreningar.

Avdelningen har under året haft ett intimt samarbete
med andra föreningar och sammanslutningar. Som redan
framgår av innehållet under rubriken »Kommittéer», så
har samarbetet med Sveriges Mekaniska Verkstaders För-
bund varit synnerligen livligt.

Vid ett flertal av avdelningens sammanträden ha andra
avdelningars medlemmar inbjudits.

Avdelningens extra sammanträde den 28 september av-
hölls i samarbete med Ingeniörsvetenskapsakademiens av-
delning för produktions- och fabrikstekniska vetenskaper.

Vid ett sammanträde på Kungl. Tekniska Högskolan den
10 oktober stod avdelningen och K. T. H. i samarbete med
Kungl. Italienska Legationen som inbjudare.

Ekonomi.

Avdelningen har under året haft ett anslag på 1 650:—
kr. från Svenska Teknologföreningen, vilket använts dels
för avdelningens föredragsverksamhet, dels för dess repre-
sentation såväl i samband med föredragen som vid med-
lemmarnas bemärkelsedagar m. m. Dessutom har avkast-
ningen från undervisningsrådet Nils Fredrikssons fond upp-
gått till 81:12 kr. Vid årets slut återstod ett ej förbrukat
anslag på 621:29 kr, medan under året förbrukats 1 863:47 kr.

Till alla dem, som genom att ställa sig till förfogande
såsom föredragshållare och som medverkat inom avdelningens
olika kommittéer och arbetsutskott vill styrelsen härmed
uttala sitt varma tack.

Stockholm den 31 december 1942.

RYNO LUNDQUIST.

ordf.

Gösta Rosenblad.

sekr.

Teknisk Tidskrift har i likhet med föregående år utkommit varje månad med en fackavdelning för Automobil- och Motorteknik, vilken redigerats av tekn. dr NILS GUSTAFSSON.

Stockholm den 31 december 1942.

Nils Gustafsson,
ordf.

E. Trenner,
sekr.

AUTOMOBIL- OCH MOTORTEKNISKA KOMMITTENS ÅRSREDOGÖRELSE FÖR ÅR 1942.

Kommittén har bestått av följande medlemmar:

Direktör GUSTAF LARSON, ordf.

Tekn. dr NILS GUSTAFSSON, v. ordf.

Professor E. HUBENDICK

Direktör C. A. JACOBSSON

Disponent H. KÄHR

Direktör G. LINDMARK

Överingenjör N. VON MATERN

Civilingenjör B. NORLIN

Professor E. NORLIN

Förste Byråingenjör E. NOTHIN

Direktör H. PYK

Byråchef R. VON SEGEBADEN

Överingenjör P. ÅGREN

Civilingenjör E. TRENNER, sekr.

Den samlade kommittén har under året hållit ett sammanträde.

På detta behandlades frågan om ett centralt forskningslaboratorium för motorindustrien, vilket ämne redan vid föregående sammanträden varit föremål för behandling. Kommittén enades om att man inom sådana industrier och affärsföretag, som kunna vara intresserade för saken, borde försöka få till stånd något slags garantförening, som skulle lämna visst årligt belopp för driften av laboratoriet. Ett förslag härom skulle utarbetas för att sedan framläggas för de berörda företagen. Som Svenska Teknologföreningens representanter i den kommitté, som tillsatts för att utreda frågan om ordnandet av ett dylikt laboratorium, har utsetts tekn. dr NILS GUSTAFSSON samt direktör C. A. JACOBSSON.

**BERÄTTELSE ÖVER VERKSAMHETEN
UNDER ÅR 1942 INOM SVENSKA ELEK-
TROINGENJÖRSFÖRENINGEN,
AVDELNING AV SVENSKA TEKNOLOG-
FÖRENINGEN.**

1. Ledamöter.

Vid ingången av år 1942 var föreningens medlemsantal 880. Under året ha 60 nya medlemmar inträtt, 8 återinträtt, 3 avgått med döden och 9 utgått av annan anledning. Medlemsantalet har alltså ökat med 56 till 936.

2. Styrelse och funktionärer.

Föreningens styrelse och funktionärer har under året utgjorts av följande personer (årtalet efter namnet avser det år från och med vilket mandatet gäller).

A. Styrelse:

- Ordförande:* Tekn. dr FREDRIK DAHLGREN (1939) 1942.
V. Ordförande: Direktör HARALD ALEXANDERSSON, 1942.
» Förste byråingenjör GUSTAF SWEDENBORG,
1942.
Sekreterare: Civilingenjör TORVALD MALMSTRÖM, 1939.
» Byråingenjör SVEN ÖBERG, 1942.
Ceremonimästare: Förste byråingenjör ÅKE VRETHEM, 1941.
Övriga medlemm.: Civilingenjör TORSTEN STAAF, 1940.
Byrådirektör HARRY THUNELL, 1941.
Civilingenjör ARVID ÖMAN, 1940.
Överingenjör BROR HANSSON, 1942.
Civilingenjör KNUT KÄELL, 1942.
» EMIL STENKVIST, 1942.

B. Funktionärer:

- Klubbmästare:* Civilingenjör OLLE WÄGEUS, 1939.
» SVEN WESLIEN, 1941.

C. Revisorer:

- Civilingenjör PER MARTIN, 1940.
» AXEL RITZLER, 1942.

D. Redaktör för »Elektroteknik»:

- Civilingenjör A. JULIUS KÖRNER, 1918.

E. Representanter i Svenska Teknologföreningens styrelse:

- Ordinarie:* Direktör HARALD ALEXANDERSSON, 1942.
Civilingenjör TORVALD MALMSTRÖM, 1941.
Suppleant: » TORSTEN STAAF, 1941.

F. Representanter i Svenska Teknologföreningens biblioteksnämnd:

- Civilingenjör AXEL WIDSTRÖM, 1936.
Förste byråingenjör GUSTAF SWEDENBORG, 1939.

3. Sammanträden.

Under året ha hållits 14 ordinarie sammanträden, nämligen inom serien kraftteknik den:

16/1, 20/2, 20/3, 11/9, 20/11

samt inom serien teleteknik den:

6/2, 6/3, 10/4, 6/10, 6/11

och gemensamt för de båda serierna den:

24/4, 21/5, 16/10, 4/12.

Sammanträdena ha i allmänhet ägt rum på Svenska Teknologföreningens lokal. Undantag utgör sammanträdet den 21/5, som hölls på Restaurang Mosebacke.

Besöksfrekvensen har varit god; i medeltal ha c:a 125 medlemmar bevisat sammanträdena. Dessa ha avslutats med supé och samkväm, varvid stundom underhållning av olika slag bjodits.

Vårsammanträdet den 21/5 ägde rum i samband med besök på Konsumhuset i Stockholm i sällskap med föreningens damer. Efter sammanträdet ordnades middag med dans.

Till sammanträdet den 16/1 om automatisk tågkontroll hade inbjudits avdelningen för Väg- och vattenbyggnadskonst och till sammanträdet den 20/2 om teknisk ljusalstring med luminescens Tekniska Fysikers förening. Till diskussionen den 24/4 om isbark på ledningar inbjöds Svenska Elektricitetsverksföreningens medlemmar. Denna förening inbjöds

också jämte Svenska Vattenkraftföreningen till diskussionen den 11/9 om pågående och planerade utbyggnader av svensk vattenkraft. Till sammanträdet den 16/10 inviterades hela fjärde årskursen av E-sektionen vid KTH. Slutligen har Radiotekniska sällskapet varit inbjudet till föredraget om radioprogrammen och tekniken därbakom den 6/11.

4. Föredrag och diskussionsämnen.

Den 16 januari: »Automatisk tågkontroll», föredrag av förste byråingenjören TURE HÅRD.

Den 6 februari: »Elektroakustiska pejlingar i vatten», föredrag av civilingenjör INGE I:SON SVEDBERG.

Den 20 februari: »Teknisk ljusalstring medelst luminescens», föredrag av dr phil. GÖSTA SILJEHOLM.

Den 6 mars: »Ljudupplagning på film — ett tekniskt fysiologiskt problem», föredrag av civilingenjör STELLAN DAHLSTEDT.

Den 20 mars: »Konstruktion av synkronmaskiner, en redogörelse för den senaste utvecklingen», föredrag av civilingenjör TAGE STRÖMBERG.

Den 10 april: »Frekvensmodulering och dess användbarhet för svensk rundradio», föredrag av byråingenjör ERIK ESPING.

Den 24 april: »Isbark på ledningar», diskussion om erfarenheterna från Skåne i mars 1942. Inledare voro fil. lic. A. NYBERG, Statens Meteorologisk-Hydrografiska Anstalt, överingenjör TH. BJÖRGERD, Sydsvenska Kraft AB, byråchef N. HEDÉN, Kungl. Telegrafstyrelsen, och elektroingenjör L. HALLSTRÖM, SJ, Malmö.

Den 21 maj: Vårsammanträde med besök i Konsumhuset och demonstration av dess elektriska installation och apparater i charkuterifabrik, storkök, lagerlokaler och kafferoasteri.

Den 11 september: »Pågående och planerade utbyggnader av svensk vattenkraft», inledningsanföranden av generaldirektör W. BORGQUIST, direktör CARL KLEMAN och direktör YNGVE HOLM.

Den 6 oktober: »Metoder för bedömning av telefonapparaters transmissionsegenskaper», föredrag av civilingenjör F. MARKMAN.

Den 16 oktober: »Glimtar från elektroteknikens genombrottsår», föredrag av direktör HEMMING JOHANSSON och professor ARVID LINDSTRÖM.

Den 6 november: »Radioprogrammen och tekniken därbakom», föredrag av civilingenjör JOHAN VON UTFALL.

Den 20 november: »Praktiska erfarenheter i överspänningsfrågan», diskussion med inledningsanförande av förste byråingenjör ÅKE VRETHEM, civilingenjör ERNST W. ANDERSSON och civilingenjör BROR SVENSSON.

Den 4 december: »Livets utbredning i världsrymden, försök till en principutredning», föredrag av professor KNUT LUNDMARK.

5. Kommittéer.

A. Vid årets slut bestående kommittéer.

1. Svenska kommittén för nordiska elektroteknikermöten (f. d. Svenska kommittén för Nordiska Elektrotekniska Kommissionen).

Medlemmar:

H. BLOMBERG, civilingenjör; W. BORGQUIST, generaldirektör (vice ordförande); F. DAHLGREN, tekn. dr (sekreterare); A. F. ENSTRÖM, kommerseråd (ordförande); K. E. ERIKSSON, direktör; A. HOLMGREN, överingenjör; J. KÖRNER, civilingenjör; S. NORBERG, civilingenjör; H. PLEIJEL, professor; E. VELANDER, professor; S. VELANDER, professor.

2. Svenska Elektroingenjörsföreningens Högskolekommitté, tillsatt av föreningen den 19 april 1940 med uppgift att bistå KTH fackavdelning för elektroteknik med råd i frågor, som röra avdelningens arbete och utveckling, och särskilt att i frågor av denna art, som kunna väckas av fackavdelningskollegiet, kommitténs eller övriga föreningens medlemmar, inkomma med yttrande till föreningen.

Medlemmar:

H. V. ALEXANDERSSON, direktör; K. E. ERIKSSON, direktör; H. FRANSÉN, kraftverksdirektör; A. HOLMGREN, överingenjör; H. JOHANSSON, direktör (ordförande); N. MALM, kommerseråd; H. MÅNSSON, civilingenjör; A. ÖMAN, tygingenjör.

Kommittén har på begäran av fackavdelningen för elektroteknik vid KTH den 21 november yttrat sig angående åter-

besättande av professurerna i telegrafi och telefoni samt i elektromaskinlära vid KTH. Vidare har kommittén på begäran av 1940 års sakkunniga för den högre tekniska undervisningen med de sakkunniga överlagt om undervisnings- och läroplaner vid de tekniska högskolornas elektriska avdelningar och därvid avgivit yttrande beträffande fackavdelningen för elektroteknik vid Tekniska Högskolan i Stockholm.

3. *Kommitté för förlustvärdering och garantitoleranser*, tillsatt av styrelsen den 4 december 1942 med uppgift att utarbeta lämpliga förslag till anvisningar.

Medlemmar:

C. F. BOBECK, överingenjör; IVAR HERLITZ, tekn. dr (sammankallande); FRITZ JACOBSSON, överingenjör; GÖSTA NILSSON, byråingenjör; PER SUNDBERG, civilingenjör.

4. Föreningens valnämnd.

Sammansättningen fr. o. m. den 11 september 1942 är följande: YNGVE HOLM, direktör (sammankallande, utsedd av ordf.) (1939); SIMON A:SON HÅÅL, civilingenjör (utsedd av ordf.) (1940); NILS LUNDQVIST, civilingenjör (1940); ÅKE RUSCK, driftdirektör (1941); EMIL STENKVIST, civilingenjör (1940); EINAR MALMGREN, byrådirektör (1942); HANS THORELLI, civilingenjör (1942).

Anm. Radiokommittén, tillsatt den 25 april 1924, upplöstes enligt föreningsbeslut den 20 februari 1942.

B. Representanter i andra kommittéer.

Föreningens representanter i följande kommittéer äro:

1. *I Svenska Elektriska Kommissionens (SEK) fullmäktige*, konstituerad den 21 maj 1937:

Föreningens ordförande, enligt SEK:s stadgar, jämte E. ALM, professor, och E. MALMGREN, byrådirektör, omvalda den 21 maj 1942 för perioden 1942—1944.

2. *I kommittén för utarbetande av normer för belysning av trafikleder*, tillsatt av STF styrelse den 15 april 1936 på förslag av föreningen:

I. FOLCKER, civilingenjör, och E. JACOBSSON, distriktsingenjör.

3. *I Svenska Centralkommittén för Internationella Ingenjörshongresser* (som från 30 maj 1941 bl. a. övertagit uppgifterna

för Svenska Nationalkommittén för Internationella Högspänningskonferenser):

I. HERLITZ, tekn. dr (1937), omvald för treårsperioden 1941—43 den 21 februari 1941.

4. *I Svenska Teknologföreningens delegation för radiofördrag*.

De för året fungerande sekreterarna enligt föreningens beslut den 2 april 1937, således: T. MALMSTRÖM, civilingenjör, och S. ÖBERG, civilingenjör.

5. *I Svenska Teknologföreningens beredskapskommitté*:

H. MÅNSSON, civilingenjör (1939).

6. *I en ständig kommitté* inom STF avdelning M för svets-teknik, tillsatt år 1941:

BROR ANDERSSON, direktör (1942).

7. *I Svenska Teknologföreningens kurskommitté, kontaktmän*:

F. DAHLGREN, tekn. dr (1942), och H. ALEXANDERSSON, direktör (1942).

6. Norm- och standardiseringsfrågor.

Föreningen har under året icke haft anledning behandla några normförslag eller andra standardiseringsfrågor.

7. Samarbete med andra sammanslutningar.

Samarbetet med svenska elektrotekniska sammanslutningar har under året fortsatt i den form att representanter för och medlemmar av dessa inbjudits att närvara vid vissa av föreningens sammankomster (se punkt 3).

På förslag av E-sektionen vid Tekniska Högskolans studentkår har styrelsen inlett ett samarbete med denna sektion i avsikt att hos teknologerna öka intresset för föreningen och dess verksamhet. Som ett led i detta samarbete har styrelsen beslutat att årligen till ett lämpligt föreningssammanträde inbjuda eleverna i fackavdelningens 4:e årskurs.

Föreningen har av Tekniska Fysikers förening varit inbjuden till en kurs i operator-kalkyl den 1/2—30/4 med fil. lic. HANS RUDBERG och docenten tekn. dr STIG EKELÖF som föreläsare.

8. Ekonomi.

Föreningens egna penningmedel ha under året utgjorts dels av Elektroteknikfonden, vars behållning jämte ränta per den 31 december 1942 uppgick till kr. 7 010: 85, dels av Ragnar Holmers minnesfond, vars behållning jämte ränta per den 31 december 1942 uppgick till kr. 13 629: 16.

Det ordinarie anslaget av kr. 1 650: — från Svenska Teknologföreningen jämte från år 1941 kvarstående saldo av kr. 1 670: 43 har använts för representationskostnader och åtgärder för höjande av sammanträdesprogrammets värde. Därjämte har 200: — kr. anvisats som bidrag till E-sektionens vid KTH studieresekommitté. Per den 31 december 1942 kvarstod av dessa medel till föreningens förfogande kr. 1 404: 37.

Av standardiseringsmedel kvarstår den 31 december 1942 oförändrat sedan föregående år kr. 1 411: 36.

Stockholm i januari 1943.

FREDRIK DAHLGREN

Ordf.

Torvald Malmström.

Sekr.

Sven Öberg.

Sekr.

BERÄTTELSE ÖVER SVENSKA ARKITEKT- FÖRENINGENS, AVDELNING AV SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGEN, VERKSAMHET UNDER ÅR 1942.

1. Ledamöter.

Ledamotsantalet var vid årsskiftet 1942/43 235 st. Under året ha 23 st. nya ledamöter invalts i föreningen, 6 st. återinträtt, 1 st. utträtt och 2 st. strukits på grund av obetalda årsavgifter.

2. Styrelse och funktionärer.

Föreningens styrelse och funktionärer ha under året utgjorts av följande personer: (Årtalet efter namnet anger det år fr. o. m. vilket mandatet gäller. Årtalet inom parentes anger början av mandat, som omedelbart föregått nuvarande).

Styrelse:

<i>Ordförande:</i>	Professor PAUL HEDQVIST, 42.
<i>Vice ordförande:</i>	Arkitekt SVEN IVAR LIND, 41.
<i>Sekreterare:</i>	» NILS STERNER, (40) 41.
<i>Klubbmästare:</i>	» FOLKE LÖFSTRÖM, 41.
<i>Skattmästare:</i>	» ANDERS TENGBOM, 40.
<i>Bisittare:</i>	» GUSTAF CLASON, 42.
	Intendent ÄRLAND NOREEN, 42.
	Arkitekt LEIF REINIUS, 40.
	» KJELL ÖDEEN, 41.

Revisorer:

	Arkitekt ALBIN STARK, 36.
	» CARL ÅKERBLAD, 36.

Representanter i Svenska Teknologföreningens styrelse:

<i>Ordinarie:</i>	Professor PAUL HEDQVIST, 42.
	Arkitekt GUSTAF CLASON, 42.
<i>Suppleant:</i>	» NILS STERNER, 41.

Representant i Svenska Teknologföreningens biblioteksnämnd:

Arkitekt LENNART BERGVALL, 41.

3. Sammanträden.

Under året ha hållits 9 ordinarie sammanträden. Dessa ha i allmänhet ägt rum på Svenska Teknologföreningens lokal. Sammanträdet den 28 maj hölls i form av en utflykt till Kevinge och sammanträdet den 19 oktober hölls på Nordiska museet i samband med utställningen Ny Arkitektur.

Besöksfrekvensen har varit god.

Sammanträdena ha i regel avslutats med supé och samkväm, varvid oftast underhållning i någon form förekommit.

Ha de behandlade ämnena varit av mera allmänt intresse, ha till sammanträdena inbjudits representanter för statliga myndigheter, för Stockholms stad, föreningar och samman slutningar samt enskilda personer, vars verksamhetsområden berörts av programmen ifråga.

Styrelsen har under året hållit 9 sammanträden.

4. Föredrag och diskussioner m. m.

Den 19 januari: »Hembygdsvård — byggnadskultur». Landsbygdens byggnadskultur. Inledningsanförande av professor SIGURD ERIXON. Samfundets för Hembygdsvård byggnadsverksamhet. Inledningsanförande av fil. dr JOHN NIHLÉN. Diskussion med föranmälda inlägg av arkitekterna HAKON AHLBERG, HAQVIN CARLHEIM-GYLLENSKÖLD och LEIF REINIUS.

Den 23 februari: »Typisering och standardisering». Inledningsanförande av arkitekt NILS AHRBOM. Redogörelse för den civila byggnadsutredningens granskningsnormer av arkitekt STEN LINDEGREN och den militära byggnadsutredningens standardiseringsförsök av arkitekt FOLKE LÖFSTRÖM. Diskussion.

Den 16 mars: »Arkitekttaxan». Redogörelse för det framlagda förslaget till ny arkitekttaxa av arkitekt LENNART BERGVALL. Diskussion.

Den 20 april. »Jordbrukets planerings- och byggnadsfrågor». Inledningsanförande av agronom A. ÖRBORN. Lantbruksförbundets byggnadsförening (LBF). Redogörelse av arkitekt

TORVALD ÅKESSON. Diskussion. Vid samkvämet glimtar från en resa till Turkiet av professor IVAR TENGBOM.

Den 28 maj. Vårutflykt med damer till Kevinge. Föredrag av professor ERIK LALLERSTEDT om »Från Clason till nu, brev och reflektioner». Sång och musik under medverkan av fru GULL ÅKERMARK och arkitekterna STIG DRANGER, ROLF ENGSTRÖMER, GUNNAR JACOBSON och BO SUNDBLAD.

Den 21 september: »Byggnaden och konsthantverket». Inledningsanföranden av konstnär TYRA LUNDGREN och arkitekt SVEN IVAR LIND. Diskussion med föranmälda inlägg av arkitekt SVEN BACKSTRÖM och konstnärerna OTTO G. CARLSUND och SVEN-ERIK SKAWONIUS.

Den 19 oktober: »Foregangsmaend indenfor den moderne Arkitektur». Föredrag av professor KAY FISKER.

Den 16 november: »Det finska återuppbyggnadsarbetet». Finlands arkitektförbunds standardiseringsbyrås verksamhet. Redogörelse av professor ALVAR AALTO.

Den 21 december: Julfest med spexet *Thy låter jag täckelset ligga...* av SVEN, TAGE, GUSTAF m. fl. Medverkande fröken ELISABETH WILLIAM-OLSSON, ingenjör HUGO BRINCK samt arkitekterna STIG DRANGER, A. G. HEDBERG, SVEN MALM och TAGE WILLIAM-OLSSON.

5. Kommittéer.

Avslutade under år 1942.

Landsbygdskommittén för utredning av organisatoriskt lämplig form för den byggnadstekniska sakkunskapens medverkan vid byggnadsverksamheten på landsbygden. Tillsatt 1935. Medlemmar: Arkitekt HAQVIN CARLHEIM-GYLLENSKÖLD, sammankallande, arkitekt OSVALD ALMQVIST, länsarkitekt MANNE CARLMAN och f. d. stadsarkitekt SIGURD WESTHOLM.

Kommitté gemensam med avdelning V och Stockholms Byggnadsförening för främjande av forsknings- och upplysningsverksamheten inom byggnadsfacket. Tillsatt 1938. SAF:s representant: Byggnadsrådet SVEN MARKELIUS.

STF:s kommitté för granskning av Värmekostnadsak-kunnigas betänkande. Tillsatt 1942. SAF:s representant: Arkitekt ERIK DAHL.

STF:s kommitté för granskning av tegelnormer. Tillsatt 1942. SAF:s representanter: Professor NILS AHRBOM och tekn. dr AXEL ERIKSSON.

STF:s kommitté för granskning av 1942 års stadsplaneutrednings förslag till åtgärder för snabbare handläggning av stadsplane- och tomtindelningsärenden m. m. Tillsatt 1942. SAF:s representanter: Arkitekt WOLTER GAHN, arkitekt ALBIN STARK och f. d. stadsarkitekt SIGURD WESTHOLM.

Valnämnden 1942. Medlemmar: Stadsarkitekt GUNNAR WETTERLING, ordförande, arkitekt BENGT GATE och arkitekt GUNNAR WEJKE.

Fungerande vid årsskiftet.

Kommittén för utredning av frågor rörande förhållandet STF—SAF—SAR. Ombildad 1941. Medlemmar: Byggnadsrådet SVEN MARKELIUS, sammankallande, arkitekt HAQVIN CARLHEIM-GYLLENSKÖLD, arkitekt TORSTEN FRENDIN och arkitekt NILS STERNER.

Föreningens representanter i andra kommittéer.

Samarbetsdelegation av skilda yrkesgrupper, som intressera sig för husdjurshygien. SAF:s representant: Arkitekt HAQVIN CARLHEIM-GYLLENSKÖLD.

STF:s 1937 års organisationskommitté. SAF:s representanter: Arkitekt HAQVIN CARLHEIM-GYLLENSKÖLD, utsedd 1937, och arkitekt NILS STERNER, utsedd 1942.

STF:s delegation för radioföredrag. Tillsatt 1937. SAF:s representant: Arkitekt HAQVIN CARLHEIM-GYLLENSKÖLD, utsedd 1941.

Samarbetsdelegation av Föreningen för Elektricitetens Rationella användning, Svenska Föreningen för Ljuskultur samt arkitekt- och ingenjörsföreningar för elektricitetens användning i husbyggnader. Konstituerad 1938. SAF:s representant: Arkitekt DAG RIBBING.

STF:s beredskapskommitté. Tillsatt 1939. SAF:s representant: Professor PAUL HEDQVIST.

Riksidrottsförbundets idrottsplatskommitté för utredning rörande projektering av sim- och idrottshallar. Tillsatt 1939. SAF:s representant: Professor PAUL HEDQVIST.

STF:s ingenjörstaxekommitté. Tillsatt 1940. SAF:s representant: Arkitekt GUSTAF CLASON. *Subkommitté inom SAF:* Arkitekt GUSTAF CLASON, ordförande, arkitekt HAKON AHLBERG, arkitekt ALBIN STARK och professor IVAR TENGBOM.

Delegation för nomenklatur i samband med fastighetsvärdering och fastighetsstatistik. Konstituerad 1941. SAF:s representant: Arkitekt GUSTAF ADOLF CHRISTIANSSON.

Kommitté för överarbetning och komplettering av SEN 6, Normer för hissar. Konstituerad 1941. SAF:s representant: Arkitekt STURE FRÖLÉN.

Ständiga kommittén för svetsteknik inom avdelning M. Tillsatt 1941. SAF:s representant: Arkitekt L. M. GIERTZ, utsedd 1942.

Kommittén för standardisering på det byggnadstekniska området. Tillsatt 1942 av Sveriges Standardiseringskommission. Av SAF föreslagna ledamöter: Byggnadsrådet SVEN MARKELIUS och arkitekt GUSTAF CLASON.

Statens kommitté för byggnadsforskning. Tillsatt 1942. Av SAF föreslagna ledamöter: Byggnadsrådet SVEN MARKELIUS.

6. Representanter och ombud.

Föreningens representanter i *Comité Permanente Internationale des Architectes* ha varit arkitekt HAKON AHLBERG, professor PAUL HEDQVIST och professor IVAR TENGBOM.

Föreningens representanter i *the Council of the International Federation for Housing and Town Planning* ha varit regionplanechef SUNE LINDSTRÖM och arkitekt TAGE WILLIAM-OLSSON.

Föreningens representant i *Svenska Slöjdföreningens styrelse* har varit arkitekt SVEN IVAR LIND.

Föreningens representant i *Samfundet för Hembygdsvård* har varit professor PAUL HEDQVIST.

Föreningens representanter i *styrelsen för Svenska Arkitekters Riksförbund* ha varit arkitekt HAKON AHLBERG, arkitekt TORE AXÉN, arkitekt AXEL GRAPE, professor PAUL HEDQVIST och arkitekt HELGE ZIMDAHL. Suppleanter: Arkitekt HOLGER BLOM och arkitekt L. M. GIERTZ.

Föreningens representant i *Svenska Arkitekters Riksförbunds förtroendenämnd* har varit arkitekt BIRGER JONSON.

Av föreningen föreslagna ledamöter i *Svenska Arkitekters Riksförbunds tävlingsnämnd* ha varit f. d. stadsarkitekt SIGURD WESTHOLM, arkitekt GUNNAR WEJKE och arkitekt JAN WAHLMAN. Suppleanter: Professor NILS AHRBOM, arkitekt TORSTEN FRENDIN och arkitekt STIG ÅKERMARK.

Av föreningen föreslagen medlem i *Rådet till skydd för Stockholms skönhet* har varit arkitekt WOLTER GAHN.

Kontaktman mellan *STF:s kursverksamhetskommitté* och föreningen har varit arkitekt LENNART BERGVALL.

Med rösträtt befullmäktigad representant för föreningen på *bolagsstämma i AB. Svensk Byggtjänst* har varit arkitekt TORE AXÉN.

Med rösträtt befullmäktigad representant för föreningen på *bolagsstämma i AB. Tidskriften Byggmästaren* har varit arkitekt NILS STERNER.

7. Tidskriften Byggmästaren.

Tidskriften *Byggmästaren*, organ för Stockholms Byggnadsförening, Svenska Arkitektföreningen och Svenska Arkitekters Riksförbund, har under året utkommit med 26 nummer med ett sammanlagt sidantal av 354.

Redaktörer: Arkitekt HELGE ZIMDAHL och civilingenjör HERBERT LINDQVIST. Redaktionssekreterare: Fil. mag. INGA MARI LÖNNROTH.

Av SAF utsedda medlemmar i Tidskriften *Byggmästarens* styrelse och redaktionskommitté voro vid årets början arkitekt BENGT ROMARE, professor NILS AHRBOM och arkitekt LEIF REINIUS med arkitekt NILS STERNER som suppleant. Under året har arkitekt BENGT ROMARE, som var i tur att avgå, ersatts av arkitekt STERNER. Till suppleant har utsetts arkitekt GUSTAF CLASON. Styrelsens sekreterare har varit arkitekt MOJE BERGSTRÖM.

8. Samarbete med andra sammanslutningar.

Föreningen har under året samarbetat med Stockholms Byggnadsförening genom att medlemmarna från den ena föreningen ha inbjudits till den andra föreningens sammanträden vid behandling av vissa frågor.

Den 7 november var föreningen inbjuden till ett sammanträde med Tekniska Fysikers Förening.

Föreningen höll den 21 september ett sammanträde gemensamt med Konsthantverkarnes Gille.

9. Kongresser och möten.

Föreningens medlemmar voro inbjudna till och representerade för föreningen bevistade Svenska Arkitekters Riks-

förbunds årsmöte i Kalmar den 12, 13 och 14 juni. Föreningen var även inbjuden att låta sig representeras vid Samfundets för Hembygdsvård årsmöte i Växjö.

10. Utställning.

Tillsammans med Svenska Arkitekters Riksförbund och Akademisk Arkitektförening i Köpenhamn anordnade föreningen under hösten i Nordiska museet en utställning av svensk och dansk byggnadskonst, benämnd *Ny Arkitektur*. Utställningen omfattade 334 projekt, ritningar, fotografier och modeller. Samtidigt var anordnad en utställning av reseskisser. Utställningen, som var öppen under tiden 17 oktober—29 november, blev en stor publiksuccé i det att över 18 000 personer besökte densamma.

11. Ekonomi.

STF:s ordinarie anslag till SAF:s verksamhet har för året varit kronor 1 650:—. Vid årets början fanns ett underskott på kronor 432:02. Detta underskott täcktes med medel ur Byggnadssamfundets donationsfond. Föreningens rörelsekapital för året har alltså varit kronor 1 650:—. Utgifterna till föredrag, skioptikonbilder, representation m. m. ha uppgått till sammanlagt kronor 1 603:52, varför årets verksamhet visar ett överskott på kronor 46:48.

Föreningens egna penningmedel ha utgjorts av *Arkitektkassan*, vars behållning jämte ränta den 31 december 1942 uppgick till kronor 1 723:58, *Byggnadssamfundets donationsfond*, vars behållning jämte ränta den 31 december 1942 uppgick till kronor 9 318:51, samt *Kasper Salins donationsfond*, vars behållning jämte ränta den 31 december 1942 utgjorde 15 352:58. Någon utdelning ur den sistnämnda fonden har ännu ej ägt rum.

Stockholm den 31 december 1942.

PAUL HEDQVIST
Ordf.

Nils Sterner.
Skr.

BERÄTTELSE ÖVER VERKSAMHETEN INOM SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS AV- DELNING FÖR VÄG- OCH VATTENBYGG- NADSKONST UNDER ÅR 1942.

1. Ledamöter.

Vid ingången av år 1942 var avdelningens medlemsantal 1 047. Under året ha 68 nya medlemmar inträtt, 8 återinträtt, 13 ha avgått med döden och 13 ha utgått av annan anledning. Medlemsantalet har alltså ökat med 50 till 1 097.

2. Styrelse och funktionärer.

Avdelningens styrelse och funktionärer ha under år 1942 utgjorts av följande personer:

Styrelse:

<i>Ordförande:</i>	Civilingenjör Bo EKELUND, (39) 42.
<i>Vice ordförande:</i>	Byråchef RUDOLF KOLM, 42.
<i>Sekreterare:</i>	Civilingenjör ERLING REINIUS, 41.
<i>Vice sekreterare:</i>	» STIG DAHLSTRÖM, 42.
<i>Skattmästare:</i>	» SVEN NYCANDER, (39) 41.
<i>Ceremonimästare:</i>	Direktör TAGE BILDE, 41.
<i>Klubbmästare:</i>	Civilingenjör VALTER GODBERG, 41.
	» ERIK BLOMQVIST, 40.
	Förste byråingenjör ERIK NELANDER, 41.
	Kapten SVEN OLOF ASPLUND, 42.
	» TORSTEN LJUNGBERGER, 42.

Revisorer:

<i>Ordinarie:</i>	Civilingenjör GÖSTA GÖTHBERG, 39.
	Förste byråingenjör WÄRNER LUNDIN, 41.
<i>Suppleanter:</i>	Direktör RAGNAR SCHLYTER, 40.
	Kapten GUSTAV VESTIN, 41.

Redaktör för Teknisk Tidskrifts fackavdelning för väg- och vattenbyggnadskonst och husbyggnadsteknik:

Överstelöjtnant RICHARD SMEDBERG, 39.

Representanter i Svenska Teknologföreningens styrelse:

Ordinarie: Civilingenjör Bo EKELUND, (40) 41.
» HARRY BERNHARD, 42.

Suppleant: Byråchef RUDOLF KOLM, 42.

Representant i Svenska Teknologföreningens biblioteksnämnd:
Civilingenjör ERIK BLOMQVIST, 41.

3. Sammanträden.

Avdelningen har under året hållit 9 ordinarie sammanträden, nämligen den 12 jan., 9 febr., 9 mars, 13 april, 11 maj, 14 sept., 26 okt., 9 nov. och 14 dec.

Sammanträdena ha hållits på Svenska Teknologföreningens lokal. Till novembersammanträdet voro teknologerna i V₄ vid KTH och CTH inbjudna. Decembersammanträdet var ordnat som julfest med damer.

På inbjudan av Skånska Cementgjuteriet företog avdelningen tillsammans med Svenska Betongföreningen en studieresa till Sandöbron den 17—19 juni.

Avdelningen har varit inbjuden till Svenska Betongföreningens sammanträde den 12 oktober, varvid behandlades tillägsbestämmelser till de Statliga Cement- och Betongbestämmelserna av år 1934.

4. Föredrag.

Under året ha följande föredrag hållits vid avdelningens sammanträden.

Den 12 januari: »Sammansatta balkar, deras beräkning och praktiska användning» av professor HJALMAR GRANHOLM.

»Några intryck från resa till Tyskland under år 1941 för studium av husbyggnadskostnader» av civilingenjör ANDERS AHLÉN.

Den 9 februari: »Moderna principer för utförandet av jordbyggnader, såsom jorddammar och större väg- eller järnvägsbankar» av civilingenjör GÖSTA ALM.

»Konsten att spara tid — min egen och andras» av civilingenjör GUNNAR HÖCKERT.

Den 9 mars: »Stockholms spårvägar och krisen» av direktör TORSTEN ÅSTRÖM.

Den 13 april: »Om behovet av träteknisk forskning» av dr ing. RAGNAR SCHLYTER.

»Om kvalitet och hållfasthet hos virke» av civilingenjör BERTIL THUNELL.

»Om kommitterades förslag till skogsproduktforskningens ordnande, särskilt med hänsyn till trätekniska undersökningar» av civilingenjör ERLAND WALDENSTRÖM.

Den 11 maj: »Befästningskonst förr och nu» av överstelöjtnant KJELL MAGNELL.

Den 14 september: »Civila flygplatsers anordnande» av byråchef C. LJUNGBERG.

Den 26 oktober: »Optisk trafikreglering och dess betydelse för stadsplanen» av arkitekt TAGE WILLIAM-OLSSON.

Den 9 november: »Aktuella arbetskraftfrågor» av undervisningsrådet RYNO LUNDQUIST.

Den 14 december: »Om svensk företagsamhet i samband med ingenjörsuppgifter i utlandet» av envoyé HUGO VON HEIDENSTAM.

5. Kommittéer.

A. Valkommittén.

Valkommittén har för året haft följande sammansättning:

Överingenjör HERMAN JANSSON, (41), ordf.

Kapten E. PEDRO-HELLSTRÖM, (40).

Direktör ANDERS AHLÉN, (41).

Civilingenjör ULF BJUGGREN, (41).

» VALTER FURUSKOG, (41).

» TAGE PORING, (41).

Byråchef PERCY THAM, (41).

B. Permanenta kommittéer.

1. Husbyggnadstekniska kommittén har haft följande medlemmar: G. CHATILLON-WINBERGH ordf., NILS ROYEN, OLLE ENKVIST, SVEN NYCANDER, TOR STENPORT, EVERT STROKIRK, ÅKE GRAUERS, ERIK FORSLIND och HARRY BERNHARD.

2. Trätekniska kommittén har haft följande medlemmar: RAGNAR SCHLYTER ordf., NILS ROYEN, BIRGER LINDHAM, STIG ÖDEEN och BERTIL THUNELL sekt.

C. Övriga kommittéer.

a. Kommittéer, som vid årsskiftet 1941/42 ännu fungera.

1. Trafikledsbelysningskommittén. VV:s representanter, hrr RAGNAR VON SEGEBADEN och NILS LIDVALL skola tillsam-

mans med två representanter från vardera avd. för Mekanik och Svenska Elektroingenjörsföreningen under ordförandeskap av hr KARL LAURELL utarbета förslag till »normer för belysning av trafikleder».

2. Studieresekommittén. Hrr TORD LINDBLAD och SIGWID RIBBING, har på grund av det rådande tidsläget ej kunnat fullgöra sitt arbete.

3. Beredskapskommittén. VV:s representant har varit hr A. SANDBERG.

4. Betongblandarkommittén. Hrr EMRICK LINDMAN, ordf. PER NYCANDER och NILS TENGVIK, skall undersöka frågan angående klassificering av betongblandare.

5. För att utgiva en kortfattad handledning för tidningsmän rörande tekniska termer har föreningens styrelse i samråd med publicistklubben tillsatt en kommitté med tekn. dr F. DAHLGREN som ordf. VV:s representant är hr RICHARD SMEDBERG.

6. För utredning rörande projekterandet av sim- och idrotts-hallar har Svenska gymnastik- och idrottsföreningarnas riksförbund erbjudit VV att utse en representant i en av dem tillsatt kommitté. Till VV:s representant har utsetts hr SVEN NYCANDER.

7. Taxekommittén med uppdrag att utarbета normer för beräkning av arvoden för rådgivande ingenjörs- och arkitektverksamhet, och i vilken avd. V representerats av hrr E. STROKIRK, GÖSTA RICHERT och SVEN KJESSLER, har avgivit ett förslag, vilket föreningens styrelse antagit att t. v. gälla som provisorisk norm för ifrågavarande arbeten.

8. Delegation för normenkatur angående fastighetsvärdering och fastighetsstatistik. VV:s representant har varit hr HILMER DANIELSSON.

9. I ständiga kommittén för svets teknik, tillsatt av avdelningen för Mekanik, har avdelning V representerats av hr RUBEN PONTÉN.

10. Kurskommittén. Avdelningens s. k. kontaktman för samråd med kurskommittén har varit hr ERLING REINIUS.

b. Kommittéer, som under året slutfört sina uppdrag.

1. Värmekostnadssakkunnigas utredning angående värmekostnaden i hyreshus (SOU 1942: 20) har granskats av en kommitté, i vilken avd. V representerats av hrr HARRY

BERNHARD och TOR STENPORT. Kommittén har avgivit förslag till yttrande, vilket expedierats av föreningens styrelse.

2. 1942 års stadsplaneutrednings förslag till åtgärder för snabbare handläggning av stadsplane- och tomtindelningsärenden m. m. har granskats av en kommitté, i vilken avd. V representerats av hrr ALBERT LILIENBERG, SVEN BERGSTRÖM och EVERT STROKIRK. Kommittén har avgivit förslag till yttrande, vilket expedierats av föreningens styrelse.

3. Sveriges Tegelindustriförenings och Tegelbrukens Centralförbunds förslag till normalbestämmelser för leverans och provning av murtegel har granskats av en kommitté, i vilken avd. V representerats av hrr NILS ROYEN och TOR STENPORT. Kommittén har avgivit utlåtande och i samråd med Tegelindustriföreningen och Centralförbundet reviderat normalbestämmelserna. Avdelningen har godkänt dessa »Normalbestämmelser för leverans och provning av murtegel» jämte »Anvisningar rörande tillåtna påkänningar för murverk av tegel och tegelmurverks värmeisoleringsförmåga».

6. Samarbete med in- och utländska föreningar m. m.

I Svenska studiekommisionen för svetsningsfrågor har avdelningen representerats av professor CARL FORSSELL.

I Svenska sällskapet för fotogrammetri har avdelningen representerats av byråchefen PERCY THAM.

I AB Byggtjänst, permanent utställning av byggnadsmaterial, där avdelningen är aktieägare, har v. ordf. byråchef RUDOLF KOLM representerat avdelningen.

I Nordiska vägtekniska förbundets svenska kommitté har avdelningen representerats av kapten HILMER MELIN.

I Svenska Nationalkommittén i anslutning till internationella föreningen för bro- och byggnadskonstruktioner har avdelningen representerats av civilingenjör EJNAR LANDBERG.

I Sakkunnignämnden för trafikmål och bilmål, som inrättats av KAK och STF, har avdelningens representant varit byråchefen RAGNAR VON SEGEBADEN.

I Sveriges standardiseringskommission har avdelningens representant varit överingenjör G. CHATILLON-WINBERGH.

I föreningens rådgivande delegation för tekniska föredrag i rundradioprogrammen har avdelningen representerats av civilingenjör HARRY BERNHARD.

I Statens kommitté för byggnadsforskning har avdelningen representerats av civilingenjör ERIK A. E. BLOMQVIST.

I Sveriges Standardiseringskommissions kommitté för standardisering på det byggnadstekniska området har avdelningen representerats av kapten TORD LINDBLAD.

Föreningen är korporativ medlem av *International Federation for Housing and Town Planning*. Avdelningens ledamöter i förbundets råd äro hrr NILS GELLERSTEDT, ERIK BÜLOW HÜBE, ÅKE VIRGIN med hr TORSTEN ÅSTRÖM som suppleant.

7. Ahlsellfonden.

Med hänsyn till rådande krigsförhållanden har föreningens styrelse beslutat att tillsvidare uppskjuta utdelningen av 1942 års Ahlsellstipendium.

8. Ekonomi.

Föreningens ordinarie anslag till avdelningens verksamhet har för året varit 1 650:— kronor, vilket anslag överskridits med 507:30 kronor.

Väg- och vattenbyggarnas fond uppgick vid början av år 1942 till 15 559:22 kronor. Till fonden har lagts årets ränta 428:95 kronor, varigenom fonden vid årets slut utgör 15 988:17 kronor.

Wolmar Fellenius teknologfond uppgick vid årets början till 3 102:15 kronor. Till novembersammanträdet med efterföljande supé hade teknologer ur V₄ i KTH och CTH inbjudits, varvid kostnaderna delvis bestridits av fondens medel. Fonden uppgår vid årets slut till 3 129:30 kronor.

Stockholm den 31 december 1942.

BO EKELOUND
Ordf.

Erling Reinius.
Skr.

BERÄTTELSE ÖVER SVENSKA TEKNOLOG- FÖRENINGENS AVDELNING FÖR KEMI OCH BERGSVETENSKAP VERKSAMHET UNDER ÅR 1942.

1. Ledamöter.

Så vitt känt ha under året avlidit 7 ledamöter. I avdelningen ha inträtt 60 nya ledamöter, varjämte ett antal ledamöter återinträtt resp. utgått på grund av upphört ledamotskap i Teknologföreningen, så att *ledamotsantalet vid årets slut utgjorde 797 emot 744* vid dess början.

2. Styrelse och funktionärer.

Avdelningens styrelse har under året haft följande sammansättning (siffrorna inom parentes angiva året för inträde i styrelsen resp. tillträde av under år 1941 innehavd befattning).

A. Styrelse.

Ordförande: Professor BO KALLING (41; 42).
Vice ordförande: Överingenjör ROLF STEENHOFF, (42).
Sekreterare: Civilingenjör FRITHIOF H. STENHAGEN, (34; 36).
Vice sekreterare: Bergsingenjör SVEN G. PETERSSON, (36).
Övriga medlemm.: Civilingenjör VALDE OSKARSON, (39).
Bergsingenjör GÖSTA STERKY, (40).
Överingenjör BJARNE COLBJÖRNSÉN, (41).
Bergsingenjör ERIK RYD, (42).

B. Funktionärer.

Klubbmästare: Tekn. dr SVEN BRENNERT, (32).
Bergsingenjör STIG LEIJONHUFVUD, (36).

C. Fachavdelningsredaktörer i Teknisk Tidskrift.

För kemi: Civilingenjör F. H. STENHAGEN, (38).
» *bergsvetenskap:* Bergsingenjör E. ROTHELIUS, (36).

D. Representanter i Svenska Teknologföreningens styrelse.

Ordinarie: Professor LENNART FORSÉN, (41).
» Professor BO KALLING, (42).
Suppleant: Civilingenjör F. H. STENHAGEN, (36).

E. Representanter i Svenska Teknologföreningens biblioteks-nämnd.

Civilingenjör ALFRED BILLBERG, (32).
Bergsingenjör E. ROTHELIUS, (36).

3. Sammanträden.

Under året ha hållits 9 ordinarie sammanträden, nämligen på föreningens lokal den 9 januari (kemiafton), den 13 februari (bergsafton), den 13 mars (kemiafton), den 17 april (bergsafton); på Statens Institut för Folkhälsan den 20 maj (gemensamt vårmöte med studiebesök); på föreningens lokal den 25 september (gemensamt höstmöte efter studiebesök vid Münchens Bryggeri i Stockholm), den 9 oktober (kemiafton), den 13 november (bergsafton) samt den 11 december (gemensamt, julsammankomst).

4. Föredrag.

Den 9 januari (1): »*Nyare tillämpningar av kemisk forskning inom mejeritekniken*» av professor A. E. SANDELIN, Finland.

Den 13 februari (2): »*Gedanken über der Verhüttung von Eisenerzen*» av professor R. DURRER, Tyskland.

Den 13 mars (3): »*Svensk kemisk industri i krigstid*» av tekn. dr RAGNAR WINBLADH.

Den 17 april (4): »*Vår försörjning med metaller och ferrolegeringar*» av bergsingenjörerna R. JONSON och G. STERKY.

(5) »*Några intryck från U. S. A. i krigstid*» av ingenjör E. WRETBLAD.

Den 20 maj (6): »*Statens Institut för Folkhälsans organisation och verksamhet med särskild hänsyn till krisproblemen*» av professor ERNST ABRAMSON.

Den 9 oktober (7): »*Självantändning och brandfara*» av civilingenjör CHRISTER MÖLLER.

Den 13 november (8): »*Pallbrytning i dagbrott inom cement- och skifferoljeindustrien*» av bergsingenjör H. RUDBERG.

Den 13 november: (9): »Absoluta åldersbestämningar inom geologien — Något om metoder, resultat och möjligheter» av fil. kand. FRANS E. WICKMAN.

Den 11 december (10): »Bruksliv i Bergslagen i gamla tider» av författaren, direktör JOHAN-OLOV JOHANSSON.

Till sammanträdet den 13 februari voro medlemmarna av Svenska Metallografförbundet och till sammanträdet den 13 november medlemmarna av Geologiska Föreningen inbjudna.

5. Kommittéer.

A. Avslutade under år 1942.

1. Ledamöter av nämnden för uppgörande av förslag till val av avdelningsstyrelse m. m. för år 1943 ha varit: direktör E. GÖTH (40), disponent B. THORBJÖRNSSON (41), professor M. WIBERG (42), bergsingenjör A. NORDSTRÖM (42) samt avdelningens sekreterare och vice sekreterare (34 resp. 36).

B. Fungerande vid årsskiftet.

1. Avdelningens representant i kommitté (IVA) för följande av utvecklingen av frågan om mycket höga ångtryck är professor C. BENEDICKS (24).

2. Avdelningens ständige representant i Svenska Nationalkommittén för kemi är direktör E. RODLING (34) med professor E. NORLIN som suppleant (34).

3. Avdelningens representanter i »Radioföredragskommittén» äro överingenjör R. STEENHOFF (37) och bergsingenjör F. LINDGREN (42).

4. Avdelningens representanter i kommitté för utarbetande av handledning för journalister betr. tekniska termer äro bergsingenjör F. LINDGREN (39) och överingenjör R. STEENHOFF (39).

5. Avdelningens representant i STF:s beredskapskommitté är disponent B. THORBJÖRNSSON (39).

6. Avdelningens representanter i »Ingenjörstaxekommittén» äro tekn. dr F. MOGENSEN (40) och docent E. ÖMAN (40).

7. Avdelningens representant i Avdelningens för Mekanik ständiga svetskommitté är ingenjör E. ERIKSSON.

8. Kontaktmän i STF:s kurskommitté äro avdelningens sekreterare och vice sekreterare.

6. Ekonomi.

Vid årets ingång hade avdelningen ett saldo av oförbrukade medel av kr. 271: 84, vartill kommer ett årsanslag från föreningen med kr 1 650: —. Bokförda utgifter ha under året belöpt sig på kr 2 218: 78, varför ett underskott vid årsskiftet av kr 296: 94 balanserats till år 1943.

Stockholm den 31 december 1942.

Bo KALLING

Ordf.

/ F. H. Stenhagen.

Sekr.

**BERÄTTELSE ÖVER VERKSAMHETEN INOM
SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS AVDEL-
NING FÖR SKEPPSBYGGNADSKONST
UNDER ÅR 1942.**

1. Ledamöter.

Antalet ledamöter inom avdelningen uppgår vid årsskiftet 1942—43 till 317.

2. Styrelse och funktionärer.

Avdelningens styrelse har under året utgjorts av:

<i>Ordförande:</i>	Direktör G. LUNDEQVIST.
<i>Vice ordförande:</i>	Professor H. F. NORDSTRÖM.
<i>Sekreterare:</i>	Mariningenjör GÖSTA LILJEKVIST.
<i>Redaktör:</i>	Civilingenjör N. J. LJUNGZELL. Marindirektör B. SWENZÉN. Direktör E. CHRISTIANSSON. Civilingenjör ERIK PETERSOHN.

Avdelningen har i föreningens styrelse representerats av direktör G. LUNDEQVIST och civilingenjör ERIK PETERSOHN med mariningenjör GÖSTA LILJEKVIST som suppleant.

I biblioteksnämnden har avdelningen representerats av mariningenjör G. HARTZELL.

Civilingenjör G. PLYM har varit klubbmästare och mariningenjör T. G. LUNDBERG vice klubbmästare.

3. Sammanträden.

Styrelsen har under året hållit 4 sammanträden, nämligen den 22 april, 22 maj, 7 oktober och 28 november.

Avdelningen har under året hållit 2 sammanträden på föreningens lokaler i Stockholm, nämligen den 22 maj och 28 november.

4. Föredrag.

Under året hava följande föredrag hållits:

Vid ordinarie vårsammanträdet: »Haverireparationer å fartyg» av Ingenjör S. HÆGER. »Medför modernit skeppsbyggeri krav på ändrade bestämmelser å skrovmaterial?» av varvsingenjör R. FREDRIKSSON.

Vid ordinarie höstsammanträdet: »Något om Chapman och hans fartygsritningar» av marindirektör GUSTAF HALLDIN. »Svensk och ulländsk skeppsmätning» av professor G. AMBJÖRN.

5. Fonder.

Skeppsbyggarnas hjälpfond uppgår den 31 december 1942 till 6 684: 05 kronor.

Stockholm den 31 december 1942.

GÖSTA LUNDEQVIST.

Ordf.

Gösta Liljekvist.

Sekr.

**BERÄTTELSE ÖVER VERKSAMHETEN
UNDER ÅR 1942 INOM SVENSKA
TEKNOLOGFÖRENINGENS AVDEL-
NING FÖR TEKNISK UNDER-
VISNING.**

1. Ledamöter.

Vid ingången av år 1942 var avdelningens medlemsantal 276. Under året ha 3 nya medlemmar inträtt, 3 återinträtt, 6 ha avgått med döden och 2 ha utgått av annan anledning. Medlemsantalet har alltså minskat med 2 till 274.

2. Styrelse och funktionärer.

Avdelningens styrelse och funktionärer ha under året utgjorts av följande personer (årtalet efter namnet avser det år fr. o. m. vilket mandatet gäller).

Styrelse:

Ordförande: Professor PER GEIJER, (1937) 1940.
Vice ordförande: Professor FOLKE ODQVIST, (1938) 1940.
Sekreterare: Civilingenjör STEN LUTHANDER, 1940.
Övriga medlemm.: Ingenjör EINAR THANDERZ, 1940.
Rektor AXEL NORDHULT, 1941.
Professor GEORG WÄSTLUND, 1942.
Docent STIG EKELÖF, 1942.
Klubbmästare: Arkitekt GUNNAR HELMBÜRGER, 1938.

Representanter i Svenska Teknologföreningens styrelse:

Ordinarie: Professor FOLKE ODQVIST, (1938) 1941.
Undervisningsrådet RYNO LUNDQUIST,
(1938) 1940.
Suppleant: Professor GEORG WÄSTLUND, 1942.

Representant i Svenska Teknologföreningens biblioteksnämnd:

Bibliotekarie HILDA LINDSTEDT, 1937.

3. Sammanträden.

Avdelningen har under året hållit två ordinarie sammanträden nämligen den 22 april och den 24 november. Båda sammanträdena ha ägt rum på Svenska Teknologföreningens lokal och ha avslutats med supé och samkväm.

Vid sammanträdet den 24 november hade inbjudits Läroverksavdelningen av 1940 års Skolutredning och Teckningslärarnas Riksförbund.

4. Föredrag.

Den 22 april: »Svensk språkvård», föredrag av professor E. WELLANDER.

Den 24 november: »Teckningsundervisningens dilemma», föredrag av professor E. SUNDAHL.

5. Kommittéer.

1. Avdelningens valnämnd.

Professor ERIK LÖFGREN (sammankallande) (1941) 1942;
Docent JOHN-ERIK EKSTRÖM (†), (1941) 1942;
Docent GÖSTA ANGEL, (1941) 1942;
Civilingenjör TOM NORDENSSON, (1941) 1942.

2. Ständiga kommittén för svetsteknik (bildad år 1941 inom Svenska Teknologföreningens avdelning för mekanik).

Avdelningens representant: Undervisningsrådet RYNO LUNDQUIST.

3. Svenska Teknologföreningens kurskommitté (bildad 1942).

Avdelningens kontaktman: Professor FOLKE ODQVIST.

6. Ekonomi.

Svenska Teknologföreningens ordinarie anslag till avdelningen har för året varit 300:— kronor. Vid årets början fanns en behållning på kronor 352:03. Utgifterna ha uppgått till kronor 9:75, varför vid årets slut finnes en behållning av kronor 642:28.

Stockholm den 31 december 1942.

PER GEIJER.

Ordf.

Sten Luthander.

Sekr.

BERÄTTELSE ÖVER VERKSAMHETEN ÅR 1942 INOM SVENSKA TEKNOLOGFÖRE- NINGENS AVDELNING FÖR INDUSTRIELL EKONOMI OCH ORGANISATION.

1. Medlemmar.

Antalet medlemmar uppgick vid årsskiftet 1942/43 till 1 038. Under året ha 72 nya medlemmar invalts och 5 ha avlidit.

2. Styrelse och funktionärer.

Avdelningens styrelse har under året haft följande sammansättning.

<i>Ordförande:</i>	Professor TARRAS SÄLLFORS.
<i>Vice ordförande:</i>	Överingenjör HANS THORELLI.
<i>Sekreterare:</i>	Civilingenjör GÖSTA INGELMAN. Professor EDY VELANDER. Överingenjör ERIK BERGENDAL. Civilingenjör ERIC BRODÉN. Överingenjör SVEN ERIK ERIKSSON.
<i>Suppleanter:</i>	Överingenjör THURE ÖBERG. Civilingenjör BERTIL STARCK. Direktör HARALD ERIKSON. Direktör GÖSTA HALL.
<i>Klubbmästare:</i>	Civilingenjör ERIC BRODÉN.

Avdelningens representanter i föreningens styrelse ha varit överingenjör HANS THORELLI och professor TARRAS SÄLLFORS med civilingenjör GÖSTA INGELMAN som suppleant.

I föreningens biblioteksnämnd har avdelningen representerats av överingenjör BERTIL STARCK.

Valnämnden har under året haft följande sammansättning:

<i>Ordförande:</i>	Direktör GUNNAR ASTE. Överingenjör HJALMAR NILSSON. » ROLF STEENHOFF. Civilingenjör CARL GUSTAF BRODÉN. Bergsingenjör LENNART NORDENFELT.
--------------------	---

3. Sammanträden.

Avdelningens styrelse har under året sammanträtt den 23 januari, 24 februari, 23 oktober och 18 december.

Avdelningen har under året hållit sex sammanträden, nämligen den 23 januari, 24 februari, 24 april, 23 oktober och 18 december. Sammanträdet den 24 april ägde rum i Uppsala och hade anordnats gemensamt med Tekniska Föreningen i Uppsala.

4. Föredrag.

Den 23 januari: »Standardisering och industriell ekonomi» av direktör H. TÖRNEBOHM, disponent O. HALLSTRÖM och ingenjör S. AARE.

Den 24 februari: »Industriproduktionens omformning med hänsyn till råvaruläget» av civilingenjör H. LIANDER, bergsingenjör S.-E. BRUNDIN, överingenjör B. STARCK och tekn. dr R. WINBLADH.

Den 24 april: »Kvinnlig arbetskraft för industriell beredskaps-tjänst» av undervisningsrådet R. LUNDQUIST.

Den 23 oktober: »Produktionens planering» av civilingenjör G. GRÖNWALL.

Den 23 oktober: »Tillverkningsplanering och terminskontroll vid Stal, Finspong, av ingenjör J. NORDIN.

Den 23 oktober: »Planering av reparationsarbeten och verktygstillverkning vid SKF, Göteborg» av civilingenjör E. ANDRÉN.

Den 18 december: »Industriens organisation» av direktör G. SETTERGREN och direktör F. SÖDERBÄCK.

5. Studiebesök.

Avdelningens medlemmar ha företagit studiebesök vid följande företag:

Den 24 april vid Fysikalisk-kemiska institutionen i Uppsala.

Den 25 april vid Uppsala Ångkvarn och Uppsala Ättiksfabrik.

Den 24 oktober vid AB. Atlas Diesel.

6. Publikationer.

Teknisk Tidskrifts fackavdelning för industriell ekonomi och organisation, som redigerats av avdelningens fackredaktör ERIK SWARTLING och en redaktionskommitté, bestående

av civilingenjör E. BRODÉN, ordf., överingenjör B. STARCK, professor R. KRISTENSSON och diplomingenjör H. AGER, har under året utkommit med 12 nummer på sammanlagt 132 sidor.

Industriförbundets »Rationaliseringsrevy» har under året, liksom föregående år, erhållits av avdelningens medlemmar.

7. Samarbete med andra föreningar.

Förutom samarbete med Tekniska Föreningen i Uppsala vid anordnandet av sammanträdet i Uppsala har det under förra året inledda samarbetet med Företagsekonomiska Föreningen och Svenska Ekonomiföreningen fortgått. Avdelningens medlemmar ha sålunda under året varit inbjudna till sammanträden med Företagsekonomiska Föreningen den 27 januari, 10 februari, 6 mars och 8 december samt med Svenska Ekonomiföreningen den 18 september, 2 och 23 oktober samt 6 och 27 november.

Stockholm den 31 december 1942.

TARRAS SÄLLFORS.

Ordf.

G. Ingelman.
Skr.

BERÄTTELSE ÖVER VERKSAMHETEN INOM SVENSKA TEKNOLOGFÖRENINGENS AVDELNING FÖR GRAFISK TEKNIK 1942.

Avdelningens medlemsantal var vid årets början 56 och vid dess slut 72. Under året har en medlem, kapten CARL HELLSTRÖM, avlidit. 17 st. medlemmar ha under året invalts i avdelningen.

Avdelningens styrelse under 1942 har varit:

Ordförande: Ingenjör B. ALM.
Vice ordförande: Disponent G. SMITH.
Sekreterare: Disponent S. DAHLBÄCK.
Civilingenjör G. CARLSSON.
» F. HELLMAN.
» C.-H. JACOBSON.

Avdelningen har i S. T. F:s styrelse representerats av herrar:

Ordinarie: B. ALM.
» S. DAHLBÄCK.
Suppleant: G. SMITH.

■ Representant i Biblioteksnämnden har varit civilingenjör G. CARLSSON.

Under året har avdelningen hållit 5 sammanträden, varav 3 under våren och 2 under hösten.

Det första sammanträdet hölls den 2 februari. Till detta hade inbjudits medlemmar av Sveriges Grafiska Industriförbund, Svenska Tidningsutgivareföreningen, Svenska Boktryckareföreningen, Svenska Klichéanstaltföreningen och Svenska Tryckfärgsfabrikanters Förening.

I fyra olika föredrag behandlades den grafiska industriens aktuella materialproblem, varvid civilingenjör BERNT LÖFSTRÖM, Statens Industrikommission, behandlade ämnet »Tryck-

färger och vaskmedel», ingenjör ARNE WICKNERTZ, Statens Industrikommission, redogjorde för *försörjningsläget i fråga om tryckerimetall och klichézink*, ingenjör EGON LIDÉN, Hernia, *talade om lim- och klisterämnen* samt assistent ARNE STARCK vid Doktor Müllers laboratorium gav en översikt över *reproduktionsanstalternas kemikalier*.

Efter föredragen följde en livlig diskussion.

Vid sammanträdet hölls dessutom ett föredrag av civilingenjör GÖSTA CARLSSON, Stockholms-Tidningen, som redogjorde för *planerna på forskningslaboratorium för den grafiska industrien*.

Sammanträdet besöktes av cirka 110 personer.

Det andra sammanträdet hölls den 27 mars i Stockholms-Tidningens lokaler. Under rubriken »Dagens Eko» gav civilingenjör SVEN DAHLBÄCK en kort orientering över de elektriska anläggningarna vid Esselte aktiebolag. Aftonens föredrag hölls av ingenjör KIESSLING, ASEA, som talade om »*Kommutatormotorn i tryckeriet*». Ingenjör BRUNO ALM, Stockholms-Tidningen, gav en kort orientering över denna tidnings fastighetskomplex, varefter visning av lokalerna ägde rum.

Det tredje sammanträdet hölls den 29 maj i samband med avdelningens vårutflykt till Uppsala, varvid studiebesök gjordes i Almqvist och Wiksells officin.

Årets fjärde sammanträde hölls den 23 september. Aftonens föredrag hölls av disponent O. DAHLSTRÖM, som talade om »*Olika typer av boktryckspressar*» samt civilingenjör HARRY DAHL, som framförde »*Några tekniska synpunkter på olika slag av tryckpressar*». Efter de båda föredragen följde diskussion.

Det femte sammanträdet, som tillika var årsmöte, hölls den 30 november. Medlemmarnas damer hade inbjudits till sammanträdet. Vid detta kåserade disponent BROR ZACHARISSON om »*Studier och collegeliv vid ett amerikanskt universitet*».

För verksamheten under 1942 erhöll avdelningen ett anslag av 400 kronor. Vid årets början fanns ett tillgodohavande

av kronor 351:04 och under året har kronor 473:50 förbrukats, varför avdelningens tillgodohavande vid årets slut är kronor 277:54.

Stockholm den 14 januari 1943.

BRUNO ALM

Ordf.

Sven Dahlbäck.
Skr.

**BERÄTTELSE ÖVER VERKSAMHETEN
UNDER ÅR 1942 INOM TEKNISKA
FYSIKERS FÖRENING,
AVDELNING AV SVENSKA TEKNOLOG-
FÖRENINGEN.**

1. Organisation.

Från och med den 1 januari 1942 har föreningen varit ansluten till Svenska Teknologföreningen.

2. Ledamöter.

Medlemsantal per 31/12 1941..... 24
Inval 1942..... 9

Antal per 31/12 1942 33 st.

De invalda äro:

Den 24 april: Tekn. dr doc. SIGURD KRUSE.
Civilingenjör UNO LAMM.
Fil. dr JOHN TANDBERG.
Civilingenjör TORSTEN WILNER.
Den 7 nov.: Professor ERIK RUDBERG.
Direktör GEORG SCHÖNANDER.

Genom anmälan har

Civilingenjör BENGT ANDERSSON
Professor DAVID ENSKOG

inträtt i föreningen.

3. Styrelse och funktionärer.

Styrelsen under verksamhetsåret har varit (vald 10 dec. 1941):

Ordförande: Civilingenjör OWE BERG.
Vice ordförande: » CYRILL SCHAUB.
Sekreterare: » ROLF PAULI.

Teknisk sekr.: Civilingenjör T. KARLÉN.
Klubbmästare: » SVEN MALMSTRÖM.
Annan medlem: » LENNART ELFVING.

Som föreningens representanter hos Svenska Teknologföreningens styrelse har civilingenjörerna MARTIN CLAESSION och OWE BERG fungerat. Suppleant har varit civilingenjör CYRILL SCHAUB. Kontaktman mellan föreningen och Teknologföreningens klubb nämnd har varit ordföranden civilingenjör OWE BERG.

4. Sammanträden.

Under året har följande sammanträden med föredrag eller demonstration hållits:

1. Den 29 januari å sal 432 KTH, varvid civilingenjör fil. lic. HANS RUDBERG talade över ämnet: »Om behandlingen av partiella differentialekvationer med teorin för Laplaceska och Fourierska integraler, speciellt med hänsyn till telegrafekvationen och den Heavisideska operatorkalkylen». Civilingenjör Rudberg inledde därmed en kurs i operatorkalkyl (se nedan under »Kurser»).

2. Den 4 mars å Teknologföreningen varvid professor HANNES ALFVÉN talade om: »Gasurladdning vid mycket höga frekvenser». Föredraget har varit infört i Teknisk Tidskrift, Elektroteknik, häfte 6 sid. 87—90 (6/6 1942). Till detta sammanträde hade Svenska Elektroingenjörföreningen inbjudits.

3. Den 17 mars hade föreningen anordnat besök å Kungl. Vetenskapsakademiens forskningsinstitut för fysik i Frescati. Institutet besågs under ledning av professor M. SIEGBAHN och hans assistenter.

4. Den 21 april å Teknologföreningen. Efter inval följde föredrag av civilingenjör CURT ERICSSON om: »Problem i samband med svetsning av rostfria och eldhärdiga stål». Efter föredraget följde diskussion och samkväm. Avdelningarna för Mekanik, Kemi och Bergsvetenskap, Skeppsbyggnadskonst samt IVA:s Svetskommission hade inbjudits till sammanträdet.

5. Den 15 maj å Teknologföreningen, varvid professor CARL BENEDICKS talade om: »Inflytande av mangan och kisel på järnets förmåga att hålla kol i lösning». Efter föredraget följde supé.

6. Den 7 november å Teknologföreningen. Efter inval och val av valkommitté för årsmötet höll docent C. H. JOHANSSON ett föredrag om: »Lufttemperatur och värmestrålning vid rumstemperatur». Efter föredraget följde diskussion och samkväm.

Årsmöte hölls den 12 december kl. 18.00 å restaurant Reisen, Skeppsbron 12. Efter det att årsberättelse upplästs och val av styrelse och övriga funktionärer förrättats intogs gemensam middag. Vid denna talade professor W. Weibull om de tekniska fysikerna och avdelning för Teknisk Fysik. Avdelningskollegiet för avdelning Teknisk Fysik hade ombetts närvara. Dessutom hade de nyintagna vid avdelning F, KTH inbjudits till middagen av föreningen. Det är meningen att detta skall bli en tradition vid kommande årsmöten.

5. Föreläsningsserier och kollokvier.

Under tiden 1/2—31/4 anordnades en kurs i *operatorkalkyl* i form av en serie kollokvier. Såsom föreläsare hade föreningen lyckats förvärva docenten tekn. dr STIG EKELÖF samt civilingenjör fil. lic. HANS RUDBERG. Civilingenjör Rudberg inledde sin föreläsningsserie med det ovan nämnda föredraget den 29/1 och fortsatte med sex kollokvier vid vilka han behandlade det matematiska underlaget för operatorkalkylen. Docent Ekelöf gav därefter i 3 föreläsningar en översikt över operatorkalkylen ur teknisk synvinkel samt några exempel på dess användning på tekniska problem. Kursen samlade ett sextiotal deltagare. Till de båda föreläsarna, vilka ställt sig kostnadsfritt till förfogande, vill föreningen härmed uttala sin stora tacksamhet.

Den 28 april hölls ett kollokvium av teknolog GÖTE MALM-LÖW över ämnet: »Om elektriska genomslagets natur i fasta material».

Under tiden 15 oktober—17 oktober anordnades en kurs i röntgenfysik med titeln: »Röntgenstrålarna, deras fysik och deras tillämpning inom materialforskningen» enligt nedanstående program: Den 15 oktober kl. 10—12 och kl. 13—15 prof. LINDH, Uppsala: »Röntgenstrålarnas fysik». Kl. 15—17 prof. WALLER, Uppsala: »Röntgenstrålarnas fysik».

Den 16 oktober kl. 10—12 prof. HÄGG, Uppsala: »Kristallstrukturundersökningar». Kl. 13—15 prof. HÄGG: »Huvuddragen av de röntgenografiska forskningsresultaten»; kl. 15—17

prof. BORELIUS, Stockholm: »Röntgenmetoder för studiet av legeringsomvandlingar».

Den 17 oktober kl. 10—12 ingenjör LEDIN, Stockholm: »Röntgenrör»; kl. 13—15 ingenjör C. SCHAUB, Stockholm: »Metallens hållfasthet i belysning av röntgenografiska undersökningsmetoder»; kl. 15—17 direktör SWEDENBORG, Stockholm: »Grovstrukturundersökningar».

Kursen var avgiftsfri och till den hade samtliga medlemmar av Teknologföreningen inbjudits. Dessutom hade ett 100-tal industriföretag erhållit meddelande om kursen med anmodan att låta en eller flera av sina tjänstemän bevista densamma.

Från AGA, AB Nobelkrut, Borås, ESAB och Svenska Metallverken hade erhållits 50:—, 200:—, 100:— respektive 150:— kronor som bidrag till täckande av kostnader i samband med kursens genomförande.

Kursen samlade c:a 120 deltagare, och betecknades av dessa som mycket givande.

6. Ekonomi.

Föreningens tillgångar under året utgjordes dels av ett anslag på kronor 300:— från Svenska Teknologföreningen, dels av de bidrag, som olika industrier lämnade för att täcka kostnader i samband med röntgenkursen, sammanlagt kronor 500:—.

För representationskostnader i samband med föredragsverksamheten har åtgått kronor 275:96, ej förbrukat anslag utgör således den 31 december 1942 kronor 24:04.

Kostnaden i samband med röntgenkursen utgjorde sammanlagt kronor 538:85. Här uppstod således ett underskott på 38:35. Föreningens tillgångar balansera således på kronor 14:31 per den 31 december 1942.

Stockholm i februari 1943.

OWE BERG.

Ordf.

Rolf Pauli.

Skr.